

INTERVJU sa Svenom Alkalajem, ministrom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine

Razvijanje regionalne saradnje u jugoistočnoj Evropi je imperativ za integraciju u evropske i evroatlanske strukture

Poštovani ministre, koliko je regionalna saradnja važna za EU budućnost jugoistočne Evrope?

Bosna i Hercegovina je prepoznala važnost regionalne saradnje na njenom putu prema euroatlanskim integracijama. Naša zemlja je, zajedno sa našim susjedima iz regiona Jugoistočne Evrope, ali i šireg okruženja, spremno i odlučno prihvatila prijedlog koji je došao iz Brisela da ponovo oživimo saradnju u regionu na svim nivoima. Sa Paktom stabilnosti počeli su i naponi da se vrati povjerenje među državama nastalim nakon raspada Jugoslavije, poboljša dobrosusjedska saradnja, te postigne mir i stabilnost u regionu. Sa prvim znacima ozbiljnijeg privrednog oporavka, porasli su i naši apetiti za brže unapređenje ekonomske i drugih oblika saradnje u regionu. U tom smislu je inicirana izgradnja odgovarajućih regionalnih institucija, kao što je *Vijeće za regionalnu saradnju (RCC)*, od čijeg se osnivanja uskoro navršava pet godina. Na naše veliko zadovoljstvo za sjedište RCC-a je izabran naš glavni grad Sarajevo.

Regionalna saradnja je postala zajednički imenitelj svih aktivnosti u regionu, koje se upotpunjuju, ali ponekad i nepotrebno dupliciraju. Regionalna saradnja doprinosi stabilnosti regiona i otvara nove ekonomske mogućnosti za sve zemlje u regionu, ali je postala i važan faktor podrške približavanju euroatlanskim integracijama, kako naše zemlje, tako i drugih zemalja regiona. U daljnjem razvoju regionalne saradnje mi, dakle, vidimo našu budućnost.

Pored RCC-a u regionu su pokrenuti i intenzivirani i ostali oblici regionalnih inicijativa i saradnje koji se odnose ne samo na države Zapadnog Balkana, nego i zemlje Centralne Evrope, Jadransko-jonskog Regiona, kao i šireg mediteranskog i crnomorskog prostora. Centralnoevropska inicijativa (CEI) je organizacija koja okuplja 18 država članica, od kojih su 9 punopravne članice EU, a ostalih 9 su na različitim nivoima u procesu približavanja EU. Uloga CEI-a je očigledno bila velika u pripremanju zemalja regiona, koje su sada članice EU i ona se nastavlja kroz projekte u koje je uključena i Bosna i Hercegovina.

Šta smatrate najvećim dostignućima regionalne saradnje u 2011 godini?

Nema sumnje da bi na ovo pitanje najlakše bilo odgovoriti nabrojanjem uspješne realizacije nekih konkretnih projekata. Naravno da ima dosta takvih projekata, ali dozvolite mi da naglasim ono što mislim da je od velike važnosti, a ne može se mjeriti konkretnim brojkama i količinom novca. To je prije svega ponovno vraćanje povjerenja među državama, narodima, ali i običnim građanima u regionu. Ne treba zaboraviti da je dobar dio država regiona, po izlasku iz ratnih sukoba, imao jako ili skoro potpuno

devastirane privrede, a sada su suočene sa posljedicama svjetske ekonomske i finansijske krize. Uz sve to privrede država regiona su u tranziciji, sa dubokim političkim i ekonomskim promjenama i velikim nasljeđem neriješenih problema iz prethodnog vremena. Neki od tih problema i dalje predstavljaju predmet sporenja među državama regiona, ali ono što je najvažnije je da smo uspjeli da otvorimo proces rješavanja tih neriješenih probleme, u cilju stvaranja ukupne dobre političke atmosfere među državama. Lociranje i rješavanje međudržavnih sporova u regionu omogućio je i dijalog na najvišem međudržavnom nivou preko *Procesa saradnje država jugoistočne Evrope (SEECP)*, koji je do sada uspješno trasirao pravi put za rješavanje nesporazuma među zemljama koje učestvuju u ovom procesu. Upravo preko SEECP-a, kao i na drugim sastancima najviših političkih predstavnika država regiona, smo uspjeli sačuvati duh dobrosusjedske saradnje i dogovoriti buduću ulogu SEECP-a u koordiniranju regionalne saradnje, a posebno zajedničko djelovanje prema procesu proširenja EU na zemlje regiona jer, ako bi ideja uključivanja svih zemalja regiona u euroatlanske integracije oslabila, većini zemalja regiona, pa i Bosni i Hercegovini, bi zaprijetila nova opasna stagnacija, kako politička, tako i ekonomska.

Bosna i Hercegovina djeluje vrlo aktivno unutar struktura CEFTA, a posebno na iznalaženju i uspostavi sistemskih rješenja koja bi, ne samo dovela do ukidanja određenih ncarinskih barijera, već bi spriječila i njihovo ponavljanje u budućnosti. Rješenje u prelaznom periodu do izgradnje ovakvog cjelovitog sistema, mogu biti bilateralni sporazumi ili protokoli o uzajamnom priznavanju dokumenata akreditovanih tijela za ocjenu usklađenosti.

U skladu sa odlukama Zajedničkog odbora CEFTA-e, BiH je u 2011. godini predsjedavala CEFTA Pododborom za tehničke i ncarinske barijere u trgovini.

U Jadransko-jonskoj inicijativi smo jedan od osnivača Jadransko-jonske makroregije koja, zajedno sa EU, planira velike infrastrukturne projekte u regionu. U tom pogledu sam optimista, jer se baš ovdje pokazuje koliko je regionalna saradnja poželjna i korisna.

Po Vašem mišljenju, koje bi bile najznačajnije oblasti na koje bi se regionalna saradnja trebala fokusirati u 2012. godini?

Imajući u vidu trenutnu ekonomsku krizu smatram da jačanje ekonomske saradnje, podizanje trgovinske razmjene, kao i olakšanje protoka roba, ideja i kapitala u regionu treba da bude u fokusu našeg regionalnog djelovanja. U tom smislu na ovogodišnjem samitu CEI-a, održanom u Beogradu, glavna tema je bila podizanje konkurentnosti privreda zemalja u regionu, što dovoljno govori o aktuelnosti teme.

Regionalna saradnja i povezivanje su i jedan od preduslova za uspješniji nastup na globalnom ekonomskom tržištu. Za potpunu izgradnju regionalne mreže ključno je to da ona osim državnih institucija obuhvati i civilno društvo. Regionalna saradnja podrazumijeva svakako i poboljšanje političkih i ekonomskih veza zemalja regiona, posebno Zapadnog Balkan. Jasno je da regionalna saradnja donosi dugoročnu korist i to u

smislu prevazilaženja otvorenih pitanja među susjedima, uspostavljanje obostranog povjerenja i unaprijeđenja naših odnosa.

Svakako da saradnja na regionalnom planu predstavlja veliku mogućnost razmjene iskustava i pomoći za BiH, posebno nakon potpisivanja Pristupnog ugovora između Hrvatske i EU. Bosna i Hercegovina i pored složenih političkih odnosa ne treba odustati od svog osnovnog vanjskopolitičkog cilja da postane punopravna članica Evropske unije.

Dakle, imperativ je razvijanje regionalne saradnje u jugoistočnoj Evropi u različitim oblastima sa ciljem da zemlje regiona pojedinačno i region kao cjelina dostignu standarde za integraciju u evropske i euroatlanske strukture. Poseban fokus treba staviti na razvoj regionalnih kapaciteta u oblasti ekonomije i društvenog razvoja, energije i infrastrukture, pravosuđa i unutrašnjih poslova, saradnje u oblasti sigurnosti, izgradnje ljudskih resursa, te razvoj i saradnju na nivou parlamenata.

Šta smatrate najvećim izazovima za unapređivanje regionalne saradnje? Kako bi oni mogli biti prevaziđeni?

Najveći izazov je svakako dobrosusjedska saradnja, jer kvalitetno rješavanje otvorenih pitanja sa susjednim zemljama, može biti svojevrstan generator uspješne saradnje u regionu.

Unija za Mediteran, čiji smo vrlo aktivni članovi, a okuplja zemlje EU i Mediterana, suočava se sa velikim izazovima, jer je južni krug Mediterana "zapaljen" *arapskim proljećem*, a EU još traži zemlju koja bi bila supredsjedatelj Unije. Odgovor nije pronađen, a samit na najvišem nivou se već dvije godine odgađa. Mi smo i mediteranska zemlja, ne samo svojom obalom, već historijskim nasljeđem, političkim okruženjem i stalo nam je da stvari krenu naprijed, te da Mediteran postane zona stabilnosti i mira. Naš glas je glas multietničkog društva koji se na "multi-mediteranu" čuje i cijeni.

Kako aktivnosti Vijeća za regionalnu saradnju (Regional Cooperation Council-RCC) mogu doprinijeti pojedinačnim zemljama na njihovom putu ka EU?

Mislim da nema aktivnosti RCC-a koja u protekloj godini rada Sekretarijata u Sarajevu nije bila od šireg regionalnog značaja. Sekretarijat i njegovi eksperti često su bili ključni pokretači, organizatori ili suorganizatori brojnih značajnih konferencija, sastanaka i seminara u regionu. Bosna i Hercegovina je veoma zadovoljna radom ovog Vijeća. Bilo je više od trideset skupova održanih u Sarajevu, koje je organizovao RCC, a uspješno koordinira regionalne aktivnosti i realizira strateški program rada do 2013. godine. Nadamo se da je zadovoljstvo obostrano i da su u Sekretarijatu RCC-a zadovoljni s nama kao domaćinima, a mi smo spremni da tu saradnju i dalje svesrdno podržavamo.

Prostor jugoistočne Evrope danas se suočava sa određenim brojem kako političkih, tako i ekonomskih problema koji bi mogli da utiču na stabilnost, sigurnost i prosperitet regiona.

Proces reforme i pomirenja je u toku, ali još nije okončan. U većini zemalja Zapadnog Balkana izgradnja države, konsolidacija institucija kao i bolja uprava predstavljaju glavni razlog za zabrinutost. Još uvijek je potrebno uspostaviti profesionalnu, nezavisnu i pouzdanu državnu službu. Provođenje vladavine prava , posebno kroz reformu pravosuđa i borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala ostaje ključni zadatak svih zemalja u regionu. Dijalog između političkih snaga i duh kompromisa mora pobjediti, posebno kada je riječ o etničkim pitanjima. Otvorena pitanja između susjednih zemalja mogu se riješiti samo dijalogom i političkim kompromisima. Uvjeran sam da će u tom smislu RCC dati značajan doprinos i u 2012. godini.

Koristim priliku da Vama, Vašim saradnicima i čitaocima biltena RCC-a zaželim sretne nastupajuće praznike.